

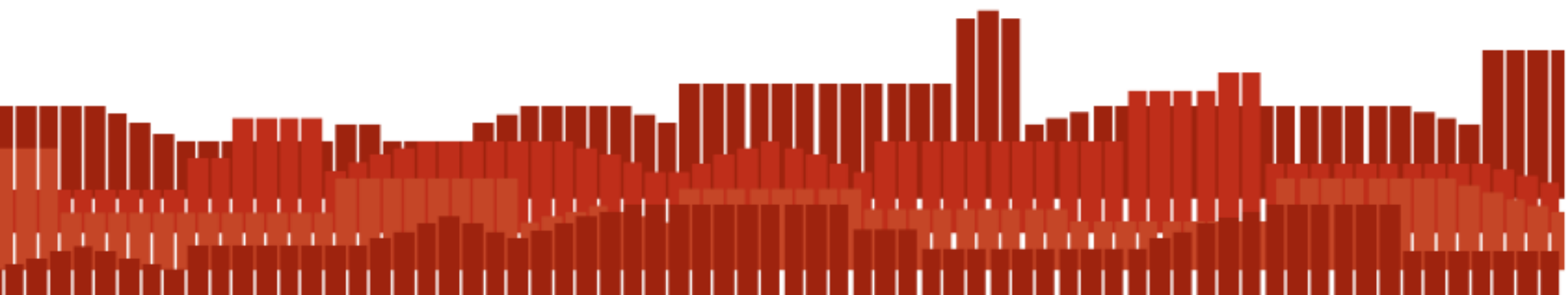
Institut za
javne financije

Predstavljanje rezultata istraživanja

PRORAČUNSKA TRANSPARENTNOST ŽUPANIJA, GRADOVA I OPĆINA: STUDENI 2022. – TRAVANJ 2023.

Zagreb, 5. srpnja 2023.

Zahvaljujemo na potpori

Institut za
javne financije

Proračunska transparentnost županija, gradova i općina: studeni 2022. – travanj 2023.

Mihaela Bronić, Katarina Ott, Miroslav Petrušić, Simona Prijaković, Branko Stanić

5. srpnja 2023.

Projekt financira Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ): IP-2019-04-8360.

Rad Simone Prijaković financira HRZZ.

Mišljenja, nalazi, zaključci i preporuke su autorski i ne odražavaju nužno stajališta HRZZ-a.

Autori zahvaljuju Lani Račić i Dominiku Tišljaru na pomoći u prikupljanju podataka.

Cilj istraživanja

Potaknuti lokalne jedinice*:

- pravovremeno **objavljaju** potpune **ključne proračunske dokumente** u formatu pogodnom za daljnju obradu (word ili excel) i po mogućnosti u strojno čitljivom formatu (csv, xml i sl.)
- **omogućće građanima** razne oblike **sudjelovanja** u donošenju odluka o prikupljanju i raspodjeli proračunskih sredstava
- **Potaknuti građane:**
  - **prate, proučavaju i analiziraju** lokalne proračune
  - konstruktivno se **uključće** u lokalne proračunske procese

*Pojam "lokalne jedinice" podrazumijeva svih 20 županija, 128 gradova i 428 općina.

Institut za javne financije – Proračunska transparentnost županija, gradova i općina:
studenj 2022. – travanj 2023. – 5. srpnja 2023.

Što je proračunska transparentnost?

Mogućnost građana da na službenim mrežnim stranicama županija, gradova i općina pronađu:

- **potpune,**
- **točne,**
- **pravovremene,**
- **razumljive proračunske informacije.**

Zašto je neophodna proračunska transparentnost lokalnih jedinica?

- osnovni preduvjet za konstruktivnu **participaciju**, kvalitetne **analize, komentare** u proračunskom procesu
- transparentniji proračuni → veća **odgovornost** vlasti → **povjerenje** građana → bolja **komunikacija** → manje mogućnosti za koruptivne radnje
- doprinosi efektivnijem i efikasnijem **prikupljanju** i **raspodjeli** lokalnih sredstava → kvalitetnije javne usluge
- odlučivanje o **velikim iznosima** – kvaliteta života u lokalnim jedinicama (županije, gradovi i općine ukupno godišnje troše oko 50 mlrd. kn (2021.) – četvrtina rashoda opće države!)

Kako smo mjerili proračunsku transparentnost?

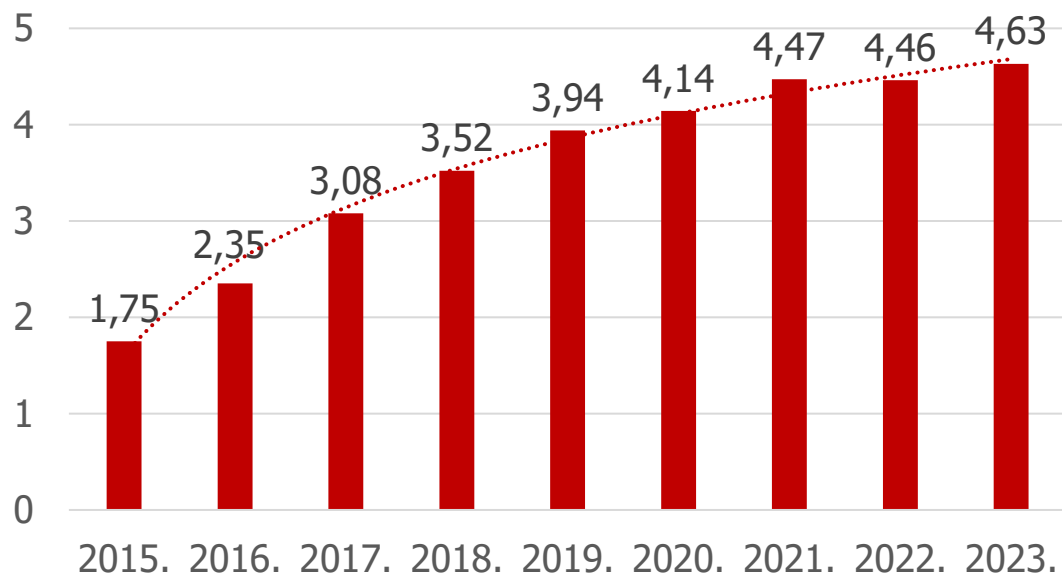
Brojem objavljenih proračunskih dokumenata na službenim mrežnim stranicama lokalnih jedinica u trenutku pretraživanja (**studen 2022. – travanj 2023.**):

- izvještaj o godišnjem izvršenju proračuna za 2021.,
- izvještaj o polugodišnjem izvršenju proračuna za 2022.,
- prijedlog proračuna 2023.,
- izglasani proračun 2023., i
- proračunski vodič za građane za 2023.

Razina transparentnosti kreće se od 0 do 5.

Rast proračunske transparentnosti

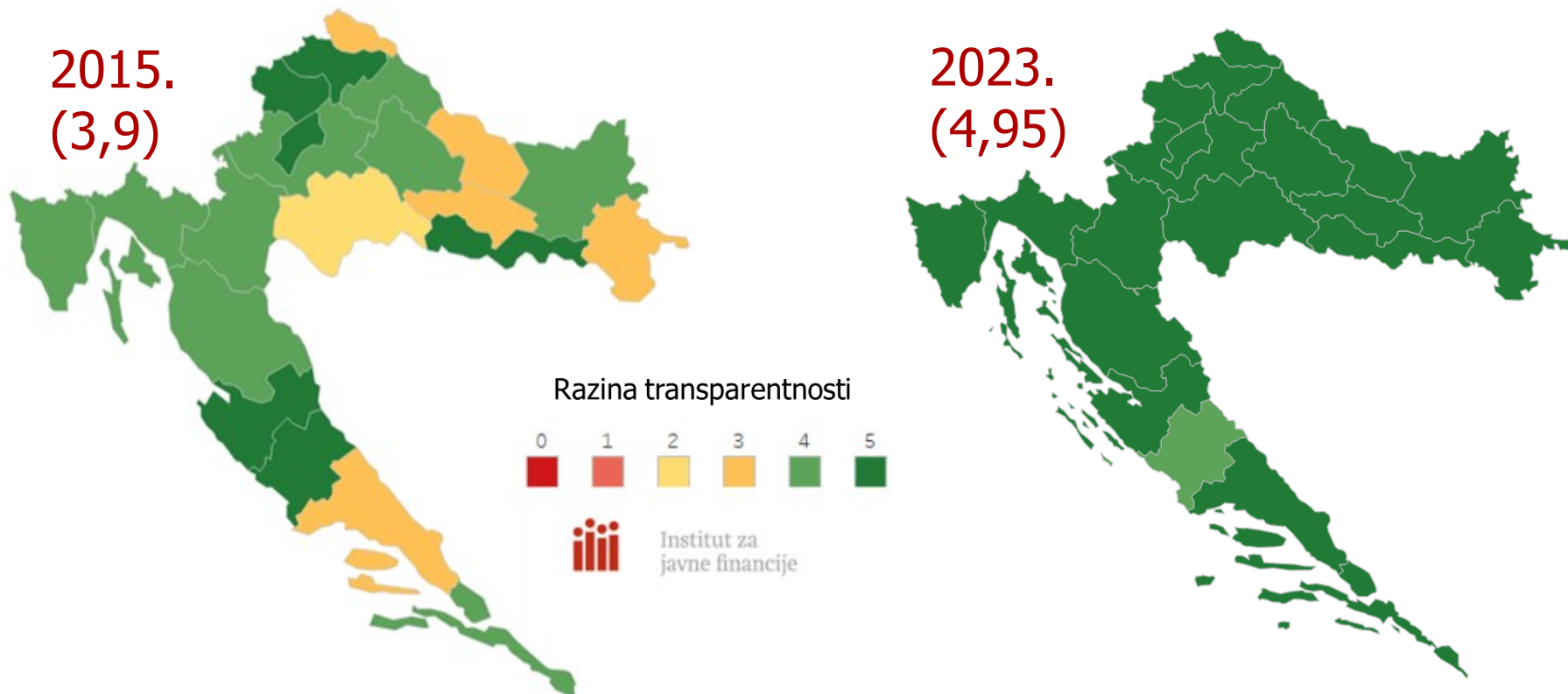
Sve lokalne jedinice (2015. – 2023.)

Po vrstama lokalne jedinice (2023.)

- županije 4,95
- gradovi 4,83
- općine 4,55

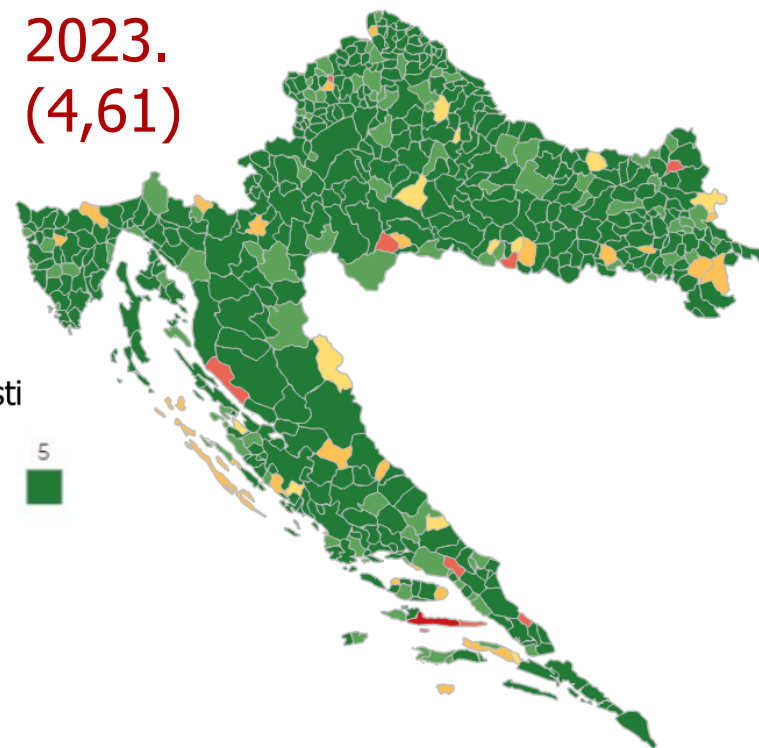
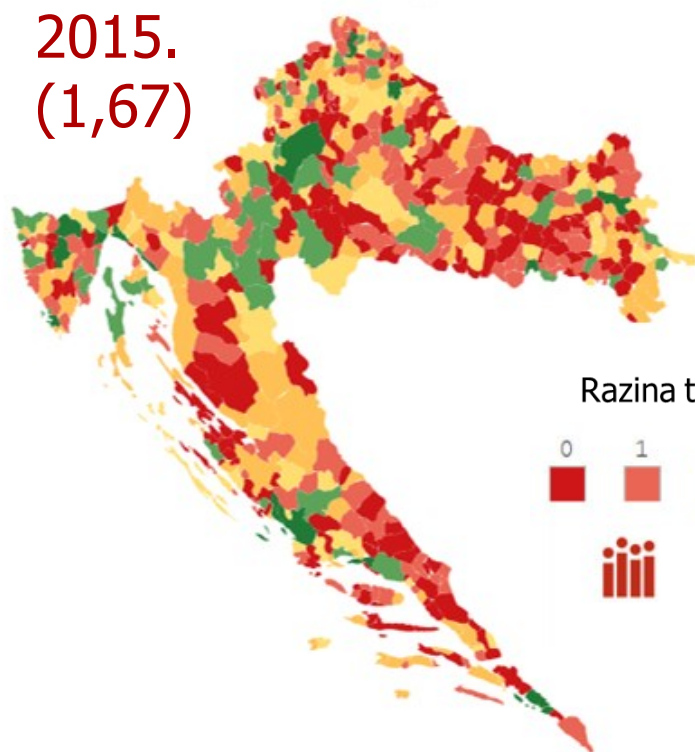
Gotovo sve županije su odlične

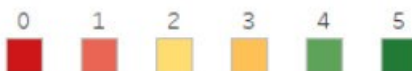

... a i općine i gradovi su se znatno popravile...

u %	2015.	2023.
0	30	0,002
5	3	76

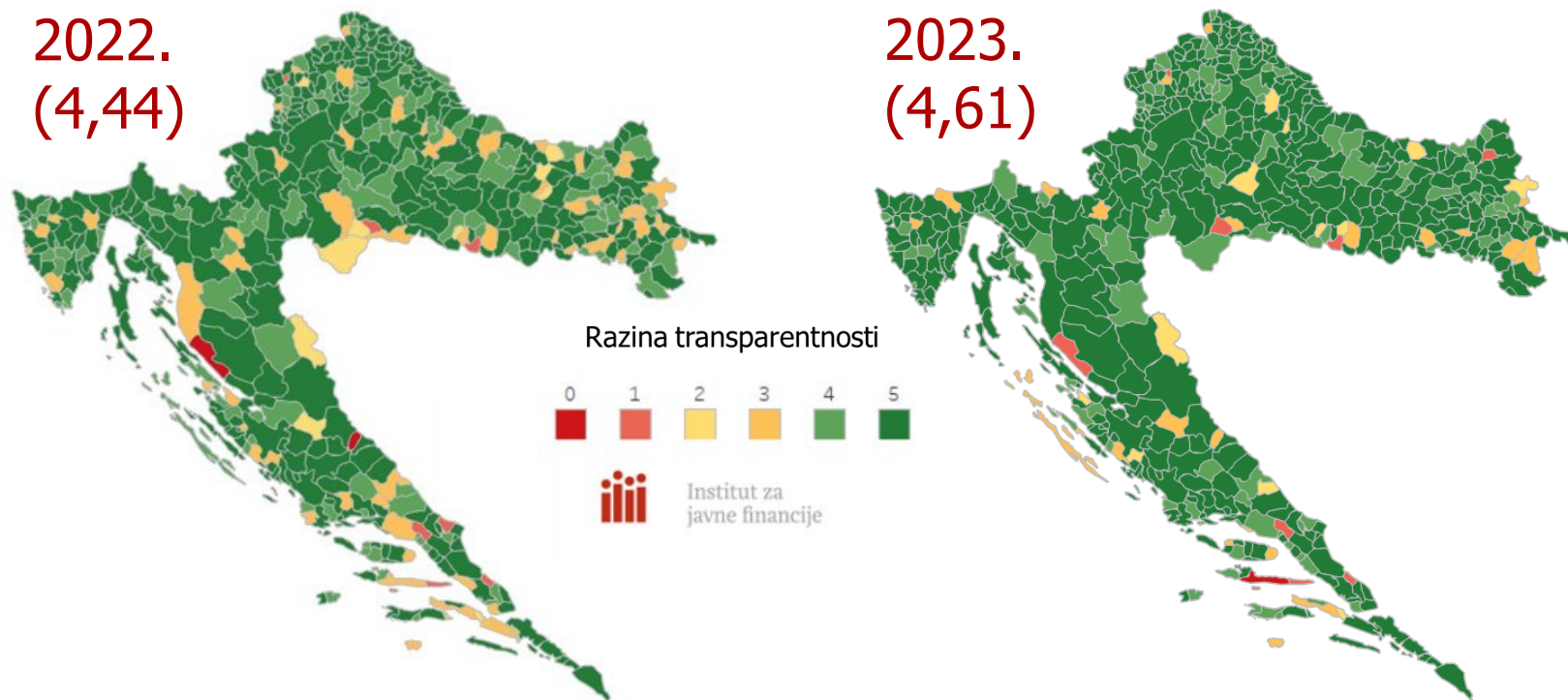

Razina transparentnosti

Institut za
javne financije

... općine i gradovi u odnosu na prethodni ciklus

Gradovi: 4,73 → **4,83** ↑

Općine: 4,36 → **4,55** ↑

Rezultati studeni 2022. – travanj 2023.

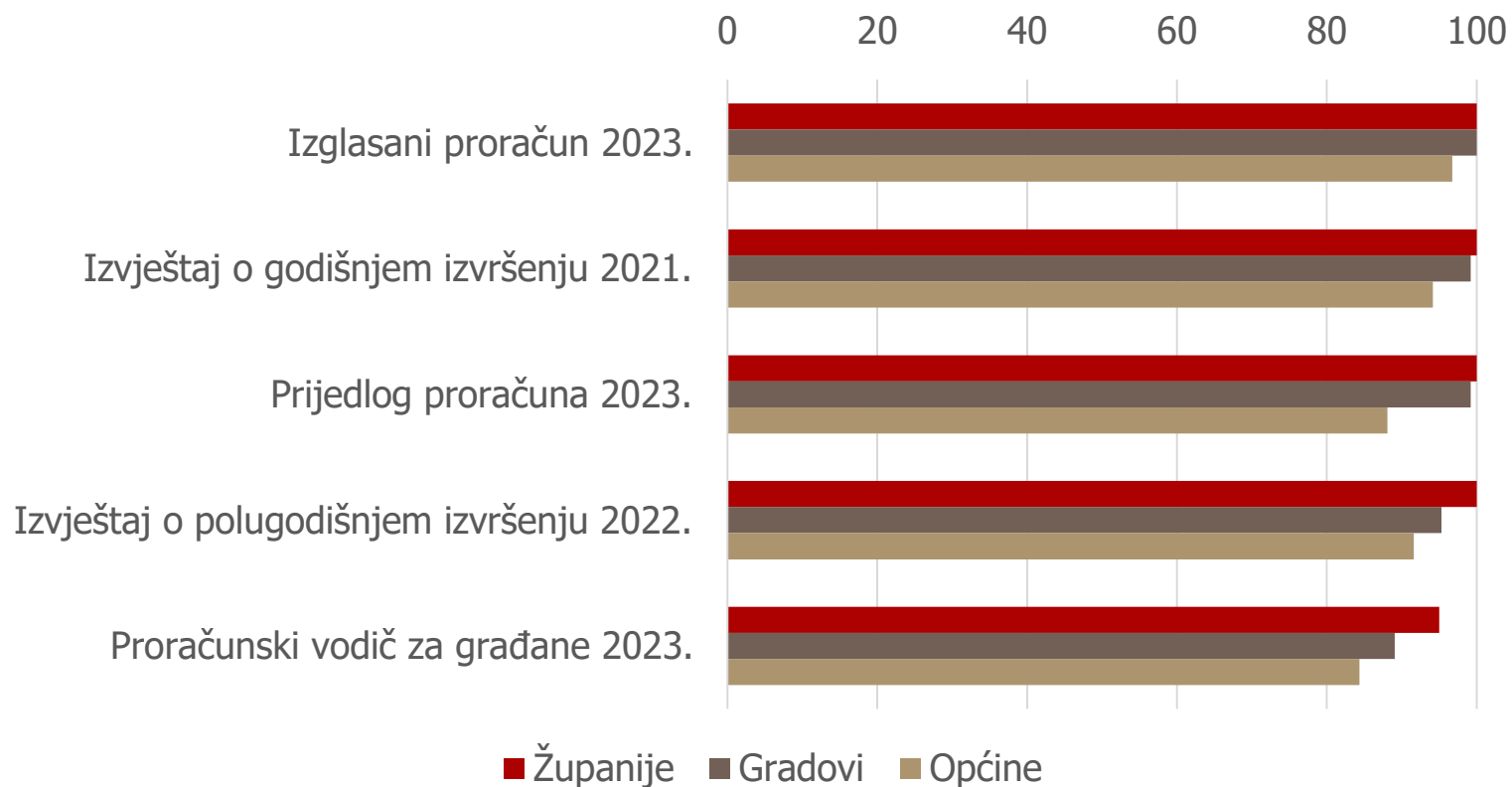
- 95% županija, 85% gradova i 72% općina – svih 5 dokumenata
- Općina Kijevo 0 → 3, općine Petrovsko i Proložac 1 → 4
- Općina Donja Motičina 2 → 5

... ipak

- 1 općina - niti jedan ključni proračunski dokument
- 8 općina - samo 1 proračunski dokument
- 1 županija, 13 gradova i 51 općina manje dokumenata nego u prethodnom ciklusu
- 1 županija, 15% gradova i 23% općina ne pridržava se zakona (ne objavljuje sva četiri dokumenta koja su po zakonu obvezni)
- 1 grad i 12% općina ne pridržava se uputa Ministarstva financija o objavi prijedloga proračuna

Koji se dokumenti najviše objavljuju?

Objavljeni proračunski dokumenti (u %)

Rezultati za sve županije, gradove i općine i na interaktivnoj karti

<http://www.ijf.hr/transparentnost/>

Karta županija   Karta gradova i općina   Usporedba na razini županije   Usporedba na razini države   Pojmovnik   Preuzmi materijale

Razina transparentnosti proračuna 2023.
0 1 2 3 4 5

Odaberi općinu/grad

Cijela država

Karta županija   Karta gradova i općina   Usporedba na razini županije   Usporedba na razini države   Pojmovnik   Preuzmi materijale

Službena stranica

Preuzmi podatke

Odaberi

<http://www.donja-moticina.hr/>

Donja Motičina (Osječko-baranjska)

2015.   2016.   2017.   2018.   2019.   2020.   2021.   2022.

Proračunski vodič za građane	×	×	×	×	×	×	↓	↓
Prijedlog proračuna	×	×	×	×	×	×	↓	×
Polugodišnji izvještaj	↓	↓	×	↓	×	×	×	×
Izglasani proračun	↓	×	↓	×	↓	↓	↓	↓
Godišnji izvještaj	↓	↓	↓	×	↓	↓	↓	×

Institut za javne financije – Proračunska transparentnost županija, gradova i općina:
studenj 2022. – travanj 2023. – 5. srpnja 2023.

Zaključno

- 95% županija, 85% gradova i 72% općina – svih 5 dokumenata
- U odnosu na prethodni ciklus:
  - 24% objavilo više dokumenata
  - 65% jednako dokumenata
  - 11% manje dokumenata
- Dio lokalnih jedinica iz godine u godinu ne pridržava se čak ni zakona, odnosno ne objavljuje ni one ključne proračunske dokumente koje su po zakonu obvezne objavljivati

Zaključno

- Proračunska transparentnost → **proces** koji treba kontinuirano pratiti, vrednovati i nadograđivati
- **Transparentnost nije dovoljna!** → treba poticati **veću participaciju** građana, medija, sindikata, političara, znanstvenika

*Proračunska transparentnost
nije sama sebi svrha –
ključna je participacija građana*

Preporuke

Vlada i Ministarstvo financija:

- **osnažiti proračunski okvir** i adekvatno zakonski propisati proračunsku transparentnost i sudjelovanje građana u proračunskom procesu
  - propisati obvezu da LJ pravovremeno u zadanim formatima na službenim mrežnim stranicama objavljuju cjelovite ključne proračunske dokumente
  - sankcionirati LJ koje se tih obveza ne pridržavaju
  - propisati i prikazati mogućnosti i primjere dobrih praksi sudjelovanja građana u proračunskom procesu

Preporuke

- Hrvatska zajednica županija, Udruga gradova i Hrvatska zajednica općina promovirati **dobre prakse proračunske transparentnosti i sudjelovanja građana** (npr. participativno budžetiranje)
- Same LJ **pratiti i usvajati dobre prakse** uspješnih
- Građani, mediji i članovi lokalnih vijeća dodatno se **proračunski obrazovati** te zahtijevati i koristiti:
  - stalno **unaprjeđenje proračunske transparentnosti**
  - veće mogućnosti raznih oblika **sudjelovanja** u kreiranju lokalnih proračuna

Institut za
javne financije

Hvala!

Svi komentari su dobrodošli

Institut za
javne financije

Predstavljanje rezultata istraživanja

PRORAČUNSKA TRANSPARENTNOST ŽUPANIJA, GRADOVA I OPĆINA: STUDENI 2022. – TRAVANJ 2023.

Zagreb, 5. srpnja 2023.

Zahvaljujemo na potpori

